स्वच्छ र स्वतन्त्र पत्रकारिताको प्रतिक

नव जनचेतना

NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक

फिल्म 'वरिष्ठ बलराम' आगामी कात्तिक ६ गतेबाट सार्वजनिक प्रदर्शनमा आउँदैछ। फिल्ममा दयाहाङ राई र विजय बराल मुख्य भूमिकामा छन्। हिट फिल्म 'कबड्डी' देखि 'जारी' सम्म यी दुई कलाकारको सहकार्य रहँदै आएको छ भने प्रायः फिल्ममा विजय दयाहाङ सहयोगीका रुपमा देखिँदै आएका छन्। तर यसको सहकार्य अलि भिन्न रहेको अनुमान गर्न सकिन्छ।

आजको विचार...

पुरानो...
(दुई पेजमा)

श्रीमननारायण

अभिनेता तथा निर्माता दीपकराज गिरीले २०८३ सालको दशैंमा फिल्म ल्याउने घोषणा गरेका छन् । अहिले 'छक्कापञ्जा कमेडी टूर' को सिलसिलामा अमेरिका भ्रमणमा रहेका उनले त्यहाँबाटै आउने दशैंमा फिल्म ल्याउने घोषणा गरे । उनले यसबारेको जानकारी फेसबुकमार्फत दिएका छन् । हामीले पनि यो साल चलचित्र ल्याउन सकेनौं, तैपनि दशैमा प्रदर्शन भएका नेपाली चलचित्रहरूलाई दिनुभएको मायाका लागि धेरै धेरै धन्यबाद !

❒ वर्ष ३१ ❒ अंक ७८ ❒ २०८२ असोज २३ गते बिहीबार 09 October 2025, Thursday ❒ पृष्ठ संख्या ४ मूल्य रू ५/-

छिमली र पट्टा नाचमा झुमे दर्शक

हाम्रा संवाददाता

तम्घास (गुल्मी), असोज २२/ एकादशीदेखि कोजाग्रत पूर्णिणासम्म पश्चिम नेपालका विभिन्न जिल्लाका कोतघरमा सराय नाच हुने गर्दछ । गुल्मीका अन्य कोतभन्दा धुर्कोट गाउँपालिका-६ रजस्थलमा रहेको धुर्कोट कोतको सराय भने फरक देखिएको छ । किनकी यहाँ सरायभन्दा पहिले विभिन्न चार प्रकारका मौलिक नाच देखाउने गरिन्छ, जुन वीरलै हुन्छ ।

पूर्णिमाको दिन धुर्कोट कोतमा विशेषगरी छिमली नाच, तुरी नाच, हुँ हुँ नाच, पट्टा नाच र सराय नाच प्रदर्शन गरिन्छ । मन्दिरमा भक्तजन छिमली र पट्टा नाचमा बढी झुमेका छन् । सरायबाहेकका चार प्रकारका नाच सराय नाचसँगै सम्बन्धित रहे पनि प्रदर्शन कला भने फरक छ । सराय नाचको सुरुमा गन्धर्वलाई अगाडि लगाइ बाजागाजाको धुनसँगै हतियार लिएर विस्तारै हुँदै छिटो-छिटो गतिमा मौला वरिपरि नाचिने नाचलाई छिमली नाच भनिन्छ । कम्तिमा तीन पटक नाचिने यस नाचमा शक्तिको प्रदर्शन, युद्धको

कला र एकताको प्रतिक प्रदर्शन गरिने नाचसम्बन्धी जानकार स्थानीय एवं हिमालय माविका प्रधानाध्यापक कृष्णप्रसाद भण्डारीले जानकारी दिए । कोतमा चौथो नाचको रुपमा पट्टा नाच नाचिन्छ । यस नाचमा दुईजना प्रतिद्वन्द्वीहरु ढाल र तरबार लिई बाजाको तालमा नाचने गर्छन । अनि झुक्याएजस्तो गरी एकले अर्कोलाई प्रहार गर्दछन् । तर अर्को व्यक्ति भने जोगिन्छ । यस्तो प्रहार दुवैले कम्तीमा तीन-तीन पटक गर्छन । यो देख्दा निकै डरलाग्दो देखिन्छ । यस नाचले मिल्ने साथी-साथीबीच पनि द्वन्द्व, इर्ष्या र प्रतिशोध हुने भएकाले सबैसँग सतर्क हुनुपर्ने सन्देश दिने भण्डारीले बताए । दुवै नाच हेर्नका लागि कोतमा हजारौं भक्तजनको भीड रहेको थियो । अन्य ठाउँमा वीरलै प्रदर्शन गरिने, लोपोन्मुख नाच भएको एवं वर्षमा एकपटक मात्र प्रदर्शन गरिने भएकोले यी नाचको विशेष महत्व रहेको छ । स्थानीय गीता पन्थीले ले हेर्न नपाएको उनले बताए । मालिका गाउँपालिकाबाट आएकी वसुन्धरा घिमिरेले पनि छिमली नाच हेरेर मनोरञ्जन लिएको बताए । विगतमा एकपटक मात्र हेरेको र अहिले धेरै वर्षपछि छिमली नाच हेरेको उनले बताए । "वर्षमा एकपटक मात्रै देखाइन्छ, धेरै आकर्षक हुन्छ", उनले भने । उल्लेखित नाचका साथै कोतमा भव्यताका साथ सराय पनि नाँचिएको छ । धुर्कोट दरबार अगाडिको पटागिंनीमा गोलो लाइन बनाएर दुई/दुई जनाको जोडीमा सयौं व्यक्ति बाजा-गाजाको साथमा हातमा तरवार, खुकुरी, ढाल, खुडा, लट्ठीलगायतका युद्धमा प्रयोग हुने हतियार लिएर सराय नाँचिएको छ । किम्बदन्ती अनुसार विसं १४६५ मा खड्गराज मल्ल धुर्कोटको राजा बनेपछि खुसियालीमा दसैंको पूर्णिमाका दिन विजय उत्सव मनाइएको सम्झनामा सराय नाच स्थानीय बताउँछन् । धुर्कोट कोतमा हुने छिमली, पट्टा एवं सराय नाचलाई व्यवस्थित गर्दै पर्यटक आकर्षित गर्न धुर्कोट गाउँपालिकाले पनि पहल गरेको छ । पालिकाले पछिल्लो समय झण्डै रु पाँच करोडभन्दा बढी खर्चेर विभिन्न संरचना निर्माण गरेको छ । धुर्कोट दरबार परिसरमा तारबार एवं लाइटिङ, सिँढी निर्माण, सङ्ग्रहालय, मन्दिरको पुनर्निर्माणलगायतका क्षेत्रमा काम गरिएको अध्यक्ष भुपाल पोखरेलले जानकारी दिए । "सै, प्रदेश र पालिकाको गरी पाँच करोडभन्दा बढीको काम गरेका छौं", अध्यक्ष पोखरेलले भने, "यस वर्ष सबैभन्दा बढी भक्तजन आभएका छन् ।"

सङ्क्षिप्त समाचार

भालुको आक्रमणबाट १ को मृत्यु

(रासस/एएफपी)

टोकियो, असोज २२/जापानको सुपरमार्केटको गल्लीमा घुमिरहेको एक उत्तेजित भालुको आक्रमणका कारण दुई जना मानिसहरू घाइते भएको तथा छुट्टै आक्रमणमा अर्का एक व्यक्ति मृत फेला परेको अधिकारीहरूका साथै मिडिया रिपोर्टहरूले बुधबार जनाएका छन् । पछिल्लो समयमा जापानका आवासीय क्षेत्रहरूमा पनि, घट्दो मानव जनसङ्ख्या र जलवायु परिवर्तन जस्ता कारकहरूका कारण अत्यधिक जङ्गली भालुहरू देखिएका छन् । सार्वजनिक प्रसारणकर्ता एन. एच. के .ले प्रहरीलाई उद्धृत गर्दै अर्को छुट्टै भालु आक्रमण परी उत्तरी इवाटे क्षेत्रको पाहाडमा बुधबार एकजना मानिस मृत फेला परेको जनाएको हो । सुपरमार्केट पाहाडी क्षेत्रहरूको नजिक भएता पनि यस अघि कहिल्यै भालुहरू यसरी मानिसहरु नजिक नआएको किराना पसल सैका व्यवस्थापन योजना अधिकारी हिरोशी होरिकावालाई उदृत गर्दै एएफपीले जनाएको छ । पसलका सञ्चालकले स्थानीय मिडियालाई बताए अनुसार त्यस समयमा करिब ३० देखि ४० जना ग्राहकहरू भित्र भएका कारण बाहिर निस्कन गाह्रो भएकाले भालु धेरै आक्रोशित भएको थियो ।

सरकारको मुख्य कार्यादेश निर्वाचन गराउनु हो मन्त्री खरेल

काठमाडौं, असोज २२/सञ्चार तथा सूचना प्रविधिमन्त्री जगदीश खरेलले 'जेनजी' आन्दोलनको जगबाट निर्मित वर्तमान सरकारको मुख्य कार्यादेश सबै राजनीतिक दल र जनताको सहभागितामा तोकिएको समयावधिमा प्रतिनिधिसभाको निर्वाचन गराउनु रहेको बताएका छन् ।

राष्ट्रिय समाचार समिति (रासस)को भद्रकालीस्थित केन्द्रीय कार्यालयको आज अवलोकन भ्रमणपछि आयोजित कार्यक्रममा मन्त्री खरेलले आगामी फागुन २१ गते हुने निर्वाचनको वातावरण बनाउन सबैसँग आग्रह गरे । निर्वाचन गर्ने सन्दर्भमा सरकारका तर्फबाट प्रधानमन्त्री सुशीला कार्कीबाट प्रतिबद्धता आइसकेको स्पष्ट पार्दै निर्वाचनको वातावरण निर्माण गर्न महत्त्वपूर्ण भुमिका हुने सञ्चार जगतबाट सहयोग प्राप्त हुने विश्वास व्यक्त गरे । "यो जेनजी आन्दोलनको जग, सबै राजनीतिक दल र जनताको चाहनामा बनेको सरकार हो । निर्वाचनमा जाने सबै दल र जनताको चाहना छ । यसै क्रममा निर्वाचन आयोगबाट कार्यतालिका प्रकाशन भइसकेको छ ।

निर्वाचनको वातावरण बनाउन राससले पनि भूमिका खेल्नेछ भन्ने मैले विश्वास लिएको छु", सरकारका प्रवक्तासमेत रहेका मन्त्री खरेलले भने, "यो सरकारसँग निर्वाचनका साथै सुशासन कायम, भ्रष्टाचारको अन्त्य र जेनजी आन्दोलनका क्रममा भएको जनधनको क्षतिमाथिको छानबिन र कारबाही एवं प्राकृतिक विपद्पछिको राहत र पुन:स्थापना पनि 'म्याण्डेट' रहेको छ ।

तिहारका लागि मादल बनाउन व्यस्त चित्रे बादी

देउखुरी (दाङ), असोज २२/कमेरोले लिपेर चिटिक्क पारिएको सानो कच्ची घर । घरको सानो आँगन साना र ठूला मादलले भरिएको छ । त्यसैका छेउमा एकाबिहानै चित्रे बादी मादलमा एकनासले खरी भरिरहेका छन् । घोराही उपमहानगरपालिका-१७ पचुर्खाका बादीको मादल बनाउने र मर्मत गर्ने व्यस्तता तिहार नजिकिएसँगै थपिएको हो । उनका अनुसार अरु समयमा भन्दा तिहारमा मादलको माग बढ्छ ।

तिहारमा हुने मादल बिक्रीबाट राम्रो आम्दानी हुने उनको भनाइ छ । आफूले मादल मर्मत गर्नेदेखि नयाँ मादल पनि बनाउँदै आएको उनले सुनाए । "बुवा गुइठे बादी मादल बनाउन्थे, उनकै सिको गरेर मैले पनि १२ वर्षको उमेरदेखि मादल बनाइरहेको छु", ७० वर्षे बादीले भने । उनका अनुसार हिजोआज त बिहान उज्यालो भएदेखि बेलुकैसम्म मादलको काम भ्याइनभ्याइ छ । यही पेसबाट आफूले चार छोरा र दुई छोरी हुर्काएको र यसैबाट घरखर्च चलाएको पनि उनले उल्लेख गरे । तिहारमा देउसी भैलो खेल्नेहरु हरेक वर्ष जसो उहाँको घरमा नयाँ मादल किन्न, मादलमा खरी हाल्न, मादल कस्न र छाला फेर्न आउँछन् । नयाँ मादलको आकारअनुसार रु सात हजारदेखि १५ हजारसम्ममा बिक्री हुने गरेको उनले सुनाए । उनको घरमा घोराही, तुलसीपुर, नारायणपुर, लमही, प्युठान र रोल्पालगायतबाट स्थानबाट मादल खरिद गर्न मानिस आउने गरेका छन् । उनलाई काममा श्रीमती भूमि बादीले सहयोग गर्छन् । आफूलाई नयाँ मादल बनाउन नआएपछि श्रीमानको काममा सहयोग गरिरहेको भूमि बादीले सुनाए । आफूले खरी बनाउन, छाला काट्नेलगायतका काममा सहयोग गरिरहेको बताए । उनको परिवारमा कान्छो छोरा पनि मादल बनाउन सिकेको उनको भनाइ छ । उनि मादल बनाउन खिर्रो, मौवा, मलेतो, खमारीलगायतका काठको प्रयोग गर्छन् । मौवा र खमारीको काठमा स्वर राम्रो सुनिने उनको अनुभव छ । *-रासस*

पा.जि.हु.द.नं. ०५१/०५२ पा.जि.प्र.का.द.नं. १९/०५१/०५२

जनचेतना

सम्पादकीय

कहिले होला राजनैतिक अस्थिरताको अत्य

नेपालको वर्तमान राजनैतिक अवस्था तीव्र अनिश्चितता र व्यापक अस्थिरताले चिह्नित छ। गत केही वर्षदेखि मुलुकमा प्रमुख दलहरूबीचको आन्तरिक विभाजन, सत्तासमीकरणमा अस्थिर गठबन्धन र बारम्बार प्रधानमन्त्री परिवर्तन भइरहेका कारण पनि यस्तो अवस्था आएको हो । यसले नीतिगत निरन्तरता र दीर्घकालीन विकास योजनाहरूलाई प्रभावकारी रूपमा अघि बढाउन बाधा पुऱ्याएको छ। हालै जीनजी आन्दोलनले देशको राजनीति नै फेरिदिएको छ । आन्दोलन युवाहरू भ्रष्टाचार, नियुक्तिमा अनियमितता र पारदर्शिताको अभावका विरुद्ध प्रतिक्रिया स्वरूप सुरु भयो र तीव्र गतिमा राजनीतिक संकटमा परिणत भयो । संसद् भवनमा आगजनी पछि प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले राजीनामा दिन बाध्य भए । त्यसपछि अतिरिक्त संवैधानिक प्रक्रियाबाट पूर्व प्रधानन्यायाधीश सुशीला कार्की को नेतृत्वमा अन्तरिम सरकार गठन गरियो। राजनीतिक संकट केवल व्यक्तित्वको संघर्ष मात्र होइन–यो व्यवस्था र संरचनाका समस्याहरूको परिणाम हो ।

संघीव्यवस्था, स्थानीय सरकारको सशक्तता, संसदीय प्रणाली र न्यायपालिका बीच समन्वय कमजोर रहँदा प्रशासनिक अस्थिरता बढिरहेको छ । अर्थतन्त्र कमजोर छ– बेरोजगारी, मुद्रास्फीति, विदेश रोजगारमा निर्भरता र बजेट अभाव नागरिक निकै प्रभावित छन् । चर्चित पदयात्रा, सामाजिक सञ्जालमा असन्तुष्टि र आर्थिक चिन्ताले राजनीतिक संघर्षलाई विस्तार दिएको छ । नेतृत्वगत दर्शनीय शक्ति कम देखिन्छ । आंदोलन नेतृत्व 'नेताविहित' शैलीमा अगाडि बढेकोले दीर्घकालीन रणनीति र स्थायित्वको दिशा तय गर्न चुनौती बढेको छ । यदि नेपालले स्थिरता पाउनुपर्छ भने, राजनीतिक दलहरूले पारदर्शिता, जवाफदेहिता र संघीय शासन प्रणालीको सुदृढीकरणमा जोड दिनु पर्छ । युवालाई निर्णय प्रक्रियामा समावेश गर्ने नीति अपनाउनु पर्छ र सत्ता संघर्ष भन्दा राष्ट्रिय प्राथमिकतामा फिर्ता आउनुपर्ने आवश्यकता छ । एउटै पार्टी वा व्यक्तिमा निर्भर राजनीतिले देशलाई विकासभन्दा विचलित बनाउने जोखिम छ । जनता र नेतृत्वबीच विश्वास पुनर्स्थापित गरेर मात्र भविष्य सुनिश्चित गर्न सकिन्छ ।

Opinion @ Social Network

रिस्लाई रोक्न सिक्नुस पिडालाई भोग्न सिक्नुस
समयलाई बुझ्न सिक्नुस गल्तिमा झुक्न सिक्नुस
बाकी कुरा सिकाउनेहरु त हरेक पाईलामा भेटिन्छन् यहाँ ।

(कमला हमालको फेसबुक स्टाटसबाट www.facebook.com/Kamala.hl)

यो स्तम्भमा सामाजिक संजालमा पोष्ट गरिएका धारणाहरु राख्नेछौं । यसका लागि हाम्रो फेसबुक पेज www.facebook.com/shittalpati मा लगअन गर्न सक्नुहुनेछ ।

नवजनचेतना दैनिकको रुपमा तपाईसामु आईरहेको छ । यो पत्रिका अझ स्तरीय अनि पठनीय बनाउनको लागि तपाईहरुको अमूल्य सुझावहरुको हामीलाई अत्यन्तै जरुरी छ । पाठकवृन्द तपाईका सुझावहरु दिई हामीलाई सहयोग गर्नुहुन हामी अनुरोध गर्दछौं ।

नवजनचेतना दैनिक
भगवतीटोल तानसेन, पाल्पा

पुरानो नेतृत्वको परिवर्तन नै समाधान होइन

श्रीमननारायण

> *देश विकासको निम्ति सर्वप्रथमत लक्ष्यको निर्धारण हुनुपर्दछ । त्यसपछि प्रष्ट दृष्टि चाहिन्छ । दृष्टि र लक्ष्य प्रष्ट भएपछि सोही दिशामा इमानदारीपूर्वक र समर्पण भावले हाम्रो पाइला पनि अगाडि बढेको हुनुपर्छ । अहिलेका कलिला युवाहरू हामी ४० र ५० भन्दा बढी उमेर भएकाभन्दा बढी जानकार हुन्छन् भन्ने यथार्थलाई हामीले जति छिटो स्वीकार गरे, त्यो हाम्रो नै हितमा हुनेछ । २४ घण्टामा १४ घण्टा मोबाइल र ल्यापटप चलाउने कलिला बच्चा गेम खेल्छन् र विश्वभरि भइरहेका नयाँ–नयाँ अनुसन्धान, अन्वेषण, उलब्धि, राजनीतिक परिवर्तन र युवाहरूको गतिविधिलाई पनि नियालिरहेका छन् । ट्रम्प, पुटिन, मोदी, सि जिनपिंग, जेलेन्सकी र बेन्जामिन न्यातान्याहुका सम्बोधन, टिप्पणी र कार्यलाई बढी सूक्ष्मतापूर्वक अध्ययन गरिरहेका छन् ।*

देशका स्थापित राजनीतिक दलहरू र केही नवोदित राजनीतिक दलहरूको समेत जनाधार प्रभाव र उपस्थितिलाई औचित्यहीन तथा त्याज्य सावित गर्दै जेन-जी समूहका युवाहरूले ३४ घण्टाभित्रमै राष्ट्रिय राजनीतिको परिदृश्यमा जुन परिवर्तन ल्याए त्यो सराहनीय छ । स्कुल ब्याग पिठ्युँमा बोकेर तथा स्कुल ड्रेस लगाएका कलिला विद्यार्थीहरूको शहादतले जो कोहीलाई पनि शिर निहुऱ्याउन बाध्य पारेको छ । वंशवाद, भ्रष्टाचार र उही पुराना अनुहार पटक-पटक देशको नेतृत्व गर्नु, नेतृत्व पंक्तिमा रहनु तर देश एवं जनताको आर्थिक विकास तथा समृद्धिमा सन्को पनि भाँच्न नसक्नुलाई युवा पुस्तावले मन पराई रहेका छैनन् । नेपाली राजनीतिमा पात्र र प्रवृति नफेरिनु अथवा नयाँ पात्र आए पनि प्रवृत्ति नफेरिनुले युवा पुस्तामा व्याप्त नैराश्यलाई उत्कर्षमा पुऱ्याउने काम गऱ्यो निःस्वार्थ भावले र राष्ट्र प्रेमको भावनाले ओतप्रोत भएर स्वःस्तुर्फ रूपमा भएको यस आन्दोलनको निहितार्थ बुझ्नु आजको आवश्यकता हो । युवाहरूको चाहना र भावनालाई बुझ्न नसक्ने दलहरू अब नेपालमा राजनीति गर्न सक्दैन । पुराना राजनीतिक दल र तिनका नेताहरू या त सच्चिनुपर्छ, होइन भन्ने सिद्धिन तयार भएर बस्नुपर्छ । नेपालका राजनीतिक दलहरूले आफ्नो कमीकमजोरी र त्रुटिलाई स्वीकार गर्दै अगाडि बढ्नुपर्छ । श्रीलंका, बंगलादेश, अफगानिस्तान, पाकिस्तान र म्यानमानरको घटनाबाट नेपालका नेताहरूले अलिकति पनि शिक्षा लिएका भए जेन-जीका कलिला युवाहरूले विद्यालय तथा क्याम्पसको पढाइ छाडेर सडकमा आउने अवस्था उत्पन्न हुने थिएन । विगतका राजनीतिक परिवर्तनको औचित्य, आन्दोलन सफलतापश्चातका दृश्य, राजनीतिज्ञहरूका भनाइ र गराईबीचको अन्तरको समीक्षा अपरिहार्य भएको छ । केवल बढी उमेरका अनुहारलाई विस्थापित गरेर नयाँ अनुहार पार्टी नेतृत्वमा आउनु समस्याको समाधान होइन । इमानदार छवि, भनाइ र गराइमा एकता तथा पारदर्शी जीवनशैली अपनाउने अनुहार अहिले देशलाई चाहिएको छ ।

पुरानो नेतृत्वलाई विस्थापित गरेर नेतृत्वमा आउन खोज्ने नयाँ अनुहारमा त्यस्तो के विशिष्ट पहिचान छ कि जनताले तिनीमाथि विश्वास गर्न सकून् । हिजोसम्म पार्टी अध्यक्षका बफादार सिपाही भएर तिनको देवत्वकरण गर्ने प्रत्येक निर्णयको पक्षमा डटेर उभिने, आफ्नो क्षमतानुसार भ्रष्टाचार गरी अथाह सम्पत्ति आर्जन गर्ने, हाल यता आएर जेन-जी आन्दोलनपछि आफूलाई चोखो दाबी गर्दै नेतृत्व परिवर्तनको माग गर्ने सबै दलका ब्वाँसो प्रवृत्तिका दोस्रो पंक्तिका नेताहरू यथार्थवादी मान्यता राख्दछन्, यिनीहरूबाट कुनै किसिमको परिवर्तनको अपेक्षा राख्नु मुर्खता हुनेछ । वर्तमान अवस्था नेपालको राजनीति, चरित्रको संकट, विश्वासको संकट र विचारको संकटबाट ग्रसित रहेको देखिन्छ । यसलाई राजनीतिको त्रिदोष भनिन्छ । देशका प्रमुख राजनीतिक दललगायत नवोदित राजनीतिक दल पनि विचारको संकटबाट ग्रसित देखिन्छ । यिनीहरूसित 'भिजन' को अभाव छ । देशको आर्थिक र सामाजिक नीति के कस्तो हुनुपर्छ ? भन्नेबारे पार्टीभित्र चर्चा भइरहेको हुँदैन । हाम्रा दुवै छिमेकी मित्र राष्ट्र भारत र चीन कसरी विश्वका ठूला आर्थिक शक्ति भए, यसबारे कुनै चिन्तन हाम्रो देशमा भएको पाइँदैन । ५, १० या १५ वर्षमा देशका लागि कुनै लक्ष्य निर्धारण भएको पाइँदैन । देश विकासको निम्ति सर्वप्रथमत लक्ष्यको निर्धारण हुनुपर्दछ । त्यसपछि प्रष्ट दृष्टि चाहिन्छ । दृष्टि र लक्ष्य प्रष्ट भएपछि सोही दिशामा इमानदारीपूर्वक र समर्पण भावले हाम्रो पाइला पनि अगाडि बढेको हुनुपर्छ । अहिलेका कलिला युवाहरू हामी ४० र ५० भन्दा बढी उमेर भएकाभन्दा बढी जानकार हुन्छन् भन्ने यथार्थलाई हामीले जति छिटो स्वीकार गरे, त्यो हाम्रो नै हितमा हुनेछ । २४ घण्टामा १४ घण्टा मोबाइल र ल्यापटप चलाउने कलिला बच्चा गेम खेल्छन् र विश्वभरि भइरहेका नयाँ-नयाँ अनुसन्धान, अन्वेषण, उलब्धि, राजनीतिक परिवर्तन र युवाहरूको गतिविधिलाई पनि नियालिरहेका छन् । ट्रम्प, पुटिन, मोदी, सि जिनपिंग, जेलेन्सकी र बेन्जामिन न्यातान्याहुका सम्बोधन, टिप्पणी र कार्यलाई बढी सूक्ष्मतापूर्वक अध्ययन गरिरहेका छन् । जेन-जी आन्दोलन केवल ३६ घण्टाको निम्तिमात्रै भएको थिएन । युवाहरूले आफ्ना निर्दोष साथीको शहादतलाई बिर्सेका छैनन् । अब नेपालको राजनीति नयाँ दिशामा बढ्नेछ । युवाहरूको माग अनुसार आफूमा परिवर्तन ल्याउने दलमात्रै जनतामाझ टिक्न पाउने सक्दछन् । प्रहरी-प्रशासनको भरमा, पैसाको भरमा र भोटका दलालहरूको भरमा चुनाव जित्ने युगको अब अन्त्य हुँदैछ । जनताको प्रत्यक्ष मतबाट कार्यकारी प्रमुख (राष्ट्रपति अथवा प्रधानमन्त्री)को निर्वाचनको माग हुनुभनेको नेपाली युवाहरू स्वच्छ एवं इमानदार छविका अनुहारलाई कार्यकारी प्रमुखको कुर्सीमा हेर्न चाहन्छन् । हाम्रो युवाहरू मिलीजुली सरकार बनाउने र मिलीजुली खाने प्रवृत्तिको अन्त्य भएको हेर्न चाहन्छन् । पूर्ण समानुपातिक निर्वाचन प्रणालीको मागको तात्पर्य स्वच्छ, इमानदार र सुयोग्य अनुहारहरूलाई संसदमा ल्याउनु हो । अहिलेसम्म राजनीतिक दलहरूले समानुपातिक प्रणालीको दुरुपयोग गरेका रहेछन् । कसैले आफ्नी श्रीमती, साली, बुहारी नातेदार तथा कसैले करोडौं रुपैयाँ लिएर भ्रष्ट एवं बेइमानलाई संसद्मा प्रवेश गराउने काम भए । नीतिनिर्माण र विमर्शको थलोलाई लेनदेन र नाफा नोक्सानको हिसाबकिताब गर्ने प्लेटफर्मका रूपमा विकसित गर्ने काम भयो । अन्तरिम सरकारका प्रधानमन्त्री सुशीला कार्कीको नेतृत्वमा गठित मन्त्रिपरिषद्का सदस्यहरूको चरित्र, योग्यता, विशेषता र पादर्शी जीवनशैलीले शनैः शनैः शासनप्रति जनताको विश्वास बढाउन थालेको छ । देशका प्रधानमन्त्री र मन्त्रीहरू स्वच्छ एवं इमान्दार छविकै हुनुपर्दछ भन्ने माग बढ्दैगएको छ ।

कम उमेरका युवा इमानदार नै हुन्छन् र बढी उमेरका व्यक्ति सबै, भ्रष्ट नै हुन्छन् भन्ने निष्कर्ष अपरिपक्व, अव्यावहारिक र अदूरदर्शी हो । नवयुवा र युवाहरू पनि भ्रष्ट हुनसक्दछन्, किनभने समय, काल र परिस्थितले उत्पन्न गर्ने गरेका चुनौतीसँग मुकाबिला गरेको अनुभव नयाँ पुस्तासित हुन सक्दैन । यदि बढी उमेरका व्यक्ति इमानदार र पादर्शी रहेका छन् भने त्यो नै उत्तम विकल्प हो । प्रधानमन्त्री र मन्त्रीको काम फुटबल, कुस्ती अथवा ककफाइट खेल्ने होइन । शारीरिक स्वस्थता चाहिन्छ । मानसिक रूपले स्वस्थ र बलिया व्यक्तिले कुनै परिस्थितिलाई सहज ढंगले सामना गर्दछन् । बलिया व्यक्तिले कुनै पनि परिस्थितिलाई सहज ढंगले सामना गर्दछन् । अमेरिकामा डोनाल्ड ट्रम्प, रुसमा ब्लादिमिर पुटिन, भारतमा नरेन्द्र मोदी र चीनमा सि चिनफिंग सबै ७५ वर्ष वा त्यसभन्दा माथिका छन् तर राम्ररी आफ्नो देशलाई चलाएका छन् । बंगलादेश आन्दोलनले ८० कटेका मोहम्मद युनुसलाई अन्तरिम सरकारको प्रमुख बनायो । युक्रेनका राष्ट्रपति जेलन्सिकी अपेक्षाकृत कम उमेरका छन् तर उनले आफ्नो देशलाई अन्तहिन युद्धको मुहानसम्म पुऱ्याइदिएका छन् ।

देशका स्थापित र पुराना राजनीतिक दलहरूका दोस्रो र तेस्रो पंक्तिका नेताहरू पनि भ्रष्ट प्रवृत्तिका छन् । पार्टी अध्यक्षलाई गलत सुझाव र सल्लाह दिने, आफ्ना विपक्षीहरूको वास्ता नगर्ने, लोकतान्त्रिक मूल्य मान्यतामाथि प्रहार गर्ने, केवल राष्ट्रवादको संकीर्ण र घृणा फैलाउने नारा दिने र जनताका जल्दा-बल्दा समस्याको उपेक्षा गर्ने राजनीतिक दलहरूका दोस्रो र तेस्रो पुस्ता जिम्मेवार छन् । देश पटक-पटक एसटिएफको खैरो सूचीमा जाँदा पनि भ्रष्टाचारलाई नियन्त्रण गर्न आफ्नो नेतृत्वलाई सुझाव दिन आँट गर्न नसक्ने कथित दोस्रो पंक्तिका नेताले कुन मुखले नेतृत्व लिने दाबी गर्ने ? नेपाली कांग्रेस होस् अथवा एमाले, माओवादी होस् अथवा मधेसवादी रवि लामिछाने होस् अथवा सिके राउत, कुनै फरक छैन । बुढो सुगाले राम राम बोल्न नसकने जस्तै पुराना दलहरूबाट सुधारको अपेक्षा राख्नु कार्पेटमुनि धुलो राखेर समस्या समाधान भएको देखाउनु हो । २१औं शताब्दीमा भिजन भएका तथा प्रष्ट आर्थिक, सामाजिक एवं राजनीतिक नीति भएको नेतृत्व नै जनताबाट अनुमोदित हुनेछ ।

-इहिमालय टाइम्स डटकम

महत्वपूर्ण टेलिफोन

प्रहरी कार्यालय
बुटवल ०७१-५४०२२२
स.प्र.क्याम्प बुटवल ९७४७०४३४६९
बुटवल रामनगर ०७१-५४१२३३
भैरहवा ०७१-५२०१९९
अर्घाखाँची ०७७-५२११९९
गुल्मी ०७९-५२०१९९
परासी ०७८-५२०१९९
तौलिहवा ०७६-५६००९९
पाल्पा ०७५-५२०५३६, ५२०१९९
इप्रका रामपुर ०७५-६९१५१५

अस्पताल कार्यालय
लुम्बिनीसिटी अस्पताल ०७१-५५१५५७, ५५१५५८
लुम्बिनी अञ्चल अस्पताल ०७१-५४०२००, ५४०२०१
भिमअस्पताल भैरहवा ०७१-५२०१९३
मिसनअस्पताल पाल्पा ०७५-५२०१११, ५२०४८९
परिवार नियोजन संघ पाल्पा ०७५-५२०७२३
पाल्पा जिल्ला अस्पताल ०७५-५२०१५४
लुम्बिनी मेडिकल कलेज प्रभास ०७५-४११२०१
पिचन्द्र परासी ०७८-५२०१८८
भैरहवा आँखा अस्पताल ०७१-५२०२६५
अर्घाखाँची जिल्ला अस्पताल ०७७-५२०२५७
तम्घास जिल्ला अस्पताल ०७९-५२०१८८
तौलिहवा जिल्ला अस्पताल ०७६-५६०२००
सिद्धार्थबाल महिला अस्पताल ०७१-५४४४५०
बुटवल हस्पितल ०७१-५४६४३२
लुम्बिनी नर्सिङ होम ०७१-५४२६४१, ५४५६४१
रेडक्रस बुटवल ५४१००४
लायन्स आँखा उ. केन्द्र बुटवल ५४५८४५
मेडिटेक अस्पताल ५४९०७२
कान्तिपूर डेण्टल हस्पिटल ०७१-५४७८४०
आँखा अस्पताल पाल्पा:०७५-५२०३३३, ५२११७९
रामपुर अस्पताल: ०७५-४००१५४

एम्बुलेन्स न.
रोटरी क्लब बुटवल ०७१-५४४६००
लियो क्लब अफ बुटवल ०७१-५४५८९३
रेडक्रस भैरहवा०७१-५२०२६३
रेयुकाई भैरहवा ०७१-५२६६७३,९८४७०२२४६४
परासी ०७८-५२०१२५
रेडक्रस पाल्पा ०७५-५२०६००
रेडक्रस तौलिहवा ०७६-५६००१५
रेडक्रस अर्घाखाँची ०७७-४२०२७५, ४२०११७
रेडक्रस गुल्मी ०८९-५२०१६३
नेपाल परिवार नियोजन संघ ०७१-५४००८१
लुम्बिनी नसिङ होम प्रा.लि. ०७१-५४१६४१
नेपाल भारतमैत्री समाज मो. ९८४७०२५०९९
जनसेवा क्लब नयाँमिल १९५७०२१२४६
लुम्बिनी नि.व्या.संघ भैरहवा ६२१०५८
बनगाई क्लब बनगाई ०७६-६९०१०२
रेडक्रस देवदह ०७१-५७७०९९
लुम्बिनी मेडिकल कलेज ०७५-५२०८४०
बुटवल जेसिस ९८४७१२९९६४
न्यू एकता क्लब तानसेन : ०७५-५२२२००
परिवार नियोजन संघ पाल्पा : ९८४७१०२७६५
रामपुर टे.इन्स्टी.:९८५७०६२२४७,९८५७०६०५०४

दैनिक राशिफल

मेष : कारोबारमा मन्दी आउनेछ । घर व्यवहारमा झमेला रहल।	**तुला** : आँटेको र ताकेको कार्य पुरा होला । पारिवारिक सद्भाव बढ्नेछ ।
वृष : सआज शुभकार्यको चर्चा चल्नेछ । कुनै कुराले मनमा शान्ति छाउनेछ ।	**वृश्चिक** : नोकरी वा पेशामा प्रभाव बढ्नेछ। उद्योग व्यापारमा लाभ मिल्नेछ।
मिथुन : कार्यक्षेत्रमा समय अनुसार प्राथमिकतालाई ध्यान दिएर कार्य गर्नुहोला।	**धनु** : लाभहानी, आयव्यय, सुखदुःख बराबरी मध्यम खालको दिन छ ।
कर्कट : भाग्यको साथ मिल्नेछ। स्वास्थ्यलाई लिएर खानपानमा सचेत रहनुहोला।	**मकर** : नोकरी वा पेशामा प्रभाव बढ्नेछ। उद्योग व्यापारमा लाभ मिल्नेछ।
सिंह : मन प्रसन्न रहनेछ। चिताएका कार्य सम्पादन गर्नमा सफलता मिल्नेछ।	**कुम्भ** : जमघटमा रमाइलो समय बित्नेछ। व्यवसायमा लाभ रहनेछ।
कन्या : यात्रामा सफलता मिल्नेछ। परिवारलाई समय दिने प्रयास गर्नुहोला।	**मीन** : कुरामा अनपेक्षित खर्च हुन सक्छ। अरुलाई सल्लाह दिनबाट बच्नुहोला।

बाल बाटिका

जीवनदर्शन

लक्ष्यमा पुग्न ध्यान दिनुपर्ने केही कुरा

जीवनमा कतिपय विषय वा समस्या यस्ता हुन्छन्, जुन वास्ता गर्नै लायक हुँदैनन् । कतिपय विषय वा समस्या यस्ता हुन्छन्, जसको वास्ता गर्न थाल्दा मुख्य विषय वा लक्ष्यमा ध्यान दिनै भ्याइन्न वा पाइन्न । अझ कतिपय विषय वा समस्या यस्ता हुन्छन्, जसलाई भाउ दिन थाल्दा वा जसको वास्ता गर्न थाल्दा समस्या बढेर निकै भयावह बन्न पुगिरहेको हुन्छ । उदाहरणका लागि घाउ वा चोटलाई नै लिन सकिन्छ । कतिपय मानिसमा कुनै घाउचोट लाग्यो भने सानै किन नहोस् त्यसलाई मसार्ने, सुमसुम्याउने, कोट्याउने वानी हुन्छ । कतै भाइबहिनीहरूले पनि त्यस्तै गर्ने गरेका पो छौ कि ? यदि गर्ने गरेका छौ भने राम्रो होइन है । यस्तो गर्ने गर्दा के हुन्छ थाहा छ ? सानै घाउचोट पनि बल्झिँदै गएर डर लाग्दो बन्न पुग्छ । मानिलिऔँ कुनै बाँदरलाई घाउ लाग्यो । घाउ लडेर लागेको पनि हुन सक्छ साथीसित झगडा गरेका कारणले पनि हुन सक्छ । त्यतातिर नजाउँ, जसरी लागे पनि लाग्यो । घाउ हो लाग्यो, लाग्यो त लाग्यो । यतिबेला उसले के गर्छ थाहा छ ? यही गर्छ कि त्यसैलाई कोट्याउन थाल्छ । छामछाम छुमछुम गर्छ, चाट्छ, चिमोट्छ, कोपर्छ । बाँदरको घाउ न हो । बाँदरको घाउ भन्ने त उखानै छ । उसले घाउलाई कोपर्ने, चिमोट्ने कन्याउने भएकैले बुढापाकाले त्यस्तो उखान भनेका हुन् । जेहोस् उसले पूरा ध्यान घाउतिरै दिन थाल्छ, जसले गर्दा उसले न समयमा खान पाउँछ न आराम गर्ने नै समय पाउँछ । उनीहरूलाई खाने चीज आफैँले जुटाउनुपर्छ । आराम गर्ने समय पनि आफैँले छुट्याउनुपर्छ । कठैबरा भनेर कसैले खाना पनि ल्याइदिँदैनन् आराम गर्ने समय पनि छुट्याइदिँदैनन् तर उसको ध्यान घाउतिर गएकाले समयमा खान र आराम गर्न नपाएर दुब्लो पातलो बन्दै जान्छ र अन्तत: कुपोषणको सिकार हुन पुग्छ । उता कोपर्दाकोपर्दै घाउ बढेर पाक्न थाल्छ र अन्तत: यसैका कारण उसको ज्यानै जाने अवस्था पनि आउन सक्छ । लुतो पनि त्यस्तै हो । कतिपय मानिस लुतो आयो भने कन्याउने गर्छन् तर लुतो कन्याएर निको हुने होइन । उल्टै बढ्दै गएर विकराल बन्न पुग्छ । मानौं कुनै कुकुरलाई लुतो आयो । उसले पनि के गर्छ थाहा छ ? आफ्नो खुट्टाले वा मुखले भेटेजति कोपर्ने र चिथोर्ने गर्छ । नभेट्ने स्थानमा चउरमा लडिबढी गरी चिलाइ मेटाउन खोज्छ, जसले गर्दा उसको शरीर भरी घाउ लागेर रगत बग्न थाल्छ तर जति कन्याए पनि चिलाउन छाड्दैन । उल्टै लुतो पाकेर निकै डर लाग्दो अवस्थामा पुग्छ र त्यस्तै परे उसको पनि ज्यानै जाने अवस्था आउन सक्छ । मनिसकै कुरा गरौँ न । धेरै पहिलेको कुरा हो । एकपटक एक जना सज्जन कतै जाँदै रहेछन् । गर्मीको मौसम थियो, चर्को घाम । थकाइ त लागेकै थियो भोक र प्यासले पनि सतायो । यताउता हेरे केही पर एउटा चौतारो देखेर त्यतै लागे । त्यतिबेला अहिलेको जस्तो यातायातको साधन थिएन । जहाँ जान परे पनि पैदलै हिँड्नुपर्ने हुन्थ्यो । त्यसैले बटुवाहरूले थकाइ मार्न पाउन् भनेर स्थानीय मानिसहरूले ठाउँ-ठाउँमा चौतारो बनादिने गर्थे । पानी खान पाउन् भनेर सकेसम्म खानेपानीको धारो बनाइदिन्थे । धारो बनाउन सम्भव नहुने ठाउँमा माटाको भाँडोमा पानी रादिने गर्थे । थकाइ मार्ने उद्देश्यले जब सज्जन चौतारोमा बसे । नजिकै सानो धारोबाट पानी बगिरहेको पनि देखे । त्यसपछि उनले खुसी हुँदै चौतारो र धारो बनाइदिने मानिसलाई धन्यवाद दिँदै पानी खाएर र आराम गर्न लागे । थकाइ र गर्मीका कारण बस्ने बित्तिकै उनलाई निद्रा लाग्यो । जब आँखा ललाउन के लागेको थियो टाउकोमा एउटा झिँगा आएर बस्यो । उनी तालु खुइले थिए । तालुमा एउटै पनि रौँ थिएन । सायद रौँ भएका भए झिँगा बसेको थाहा पाउने पनि थिएनन् । टाउकामा परिआउने कतिपय झिनामसिना समस्या कापालले रोकिदिन्छ । हावाबाट बचाउँछ, धुलोबाट बचाउँछ, लामखुट्टे, भुसुना वा झिँगा आदिले दु:ख दिन सक्दैनन्, पाउँदैनन् । त्यसैले बुढापाकाहरूले कपालको महत्व गएका छन्, बचाउनुपर्छ भनेका छन् । उहिले उहिले कपाल काट्दा टुप्पी राख्ने गरिन्थ्यो । यस्तैयस्तै सानातिना समस्याबाट बच्न सकियोस् भनेर त्यस्तो व्यवस्था मिलाएका हुन् तर विचरा सज्जनको तालुमा त एउटै रौँ थिएन । त्यसैले झिँगा बस्ने बित्तिकै उनलाई चिलायो र आँखा नउघारिकनै झिँगा धपाए तर झिँगा न हो धपाएको भरमा किन टेर्थ्यो र । एकछिन उडेजस्तो गर्थ्यो फेरि आएर बस्थ्यो । उनी जतिपटक धपाउँथे झिँगा उतिपटक आएर बस्ने गर्थ्यो, जसले गर्दा उनले दिक्क भएर झिँगालाई धपाउनै छाडिदिए तर भइदियो के भने एकछिनपछि झिँगा आफैँ आउन छाड्यो । यसै पनि जहाँ भाउ पाइन्छ, जसले वास्ता गर्छन् त्यहीं नै जाने हुन् सबै । जहाँ भाउ छैन, जसले वास्ता गरेका छैनन् त्यस्तो स्थानमा जान कसले पो रुचाउँछ र ? यहाँ पनि यस्तै भएको थियो । जति बेलासम्म उनी झिँगालाई धपाउँथे अर्थात् त्यतातिर ध्यान दिन्थे त्यतिबेलासम्म ऊ आइरह्यो । जतिबेला उनले ध्यान दिन छाडेर आफ्नो काममा लागे झिँगा पनि आउन छाड्यो । जब झिँगा आउन छाड्यो तब सज्जन एकछिन मस्तसँग निदाएर आफ्नो बाटो लागे । यी केही उदाहरण हुन् । वास्तावमा हरेक क्षणमा, हरेक वस्तु वा विषयमा यही नियमले काम गरेको हुन्छ । त्यसैले जीवनमा उन्नति र प्रगति गर्न चाहने हो भने यस्ता झिनामसिना कुरामा ध्यान दिनुहुँदैन । जतिबेलासम्म त्यस्ता कुरामा ध्यान दिइन्छ त्यतिबेलासम्म केही पनि गर्न सकिन्न । समय साधन र स्रोत त्यत्तिकै खेर जान्छ । जब त्यस्ता कुरा वा विषयमा ध्यान दिन छाडेर मुख्य लक्ष्य वा उद्देश्यतिर ध्यान केन्द्रित गर्न थालिन्छ तबमात्र समय, साधन र स्रोतलाई सदुपयोग गरी उन्नति र प्रगति गर्न सकिन्छ ।

कतिपय विषय वा समस्या यस्ता हुन्छन, जसको वास्ता गर्न थाल्दा मुख्य विषय वा लक्ष्यमा ध्यान दिनै भ्याइन्न वा पाइन्न । अझ कतिपय विषय वा समस्या यस्ता हुन्छन्, जसलाई भाउ दिन थाल्दा वा जसको वास्ता गर्न थाल्दा समस्या बढेर निकै भयावह बन्न पुगिरहेको हुन्छ । उदाहरणका लागि घाउ वा चोटलाई नै लिन सकिन्छ ।

-रातोपाटी डटकम

कथा — नारायण मरासिनी

'जेन–जी'को छोरो

'यस्तै चाला हो भने तैँले गरिखाँदैनस् छोरा ' बिहान नौ बजेसम्म ओच्छ्यानमै निदाइरहेको छोरालाई उठाउने उद्देश्यले करायो ऊ । ऊ अर्थात् भुवनेश्वर तिमिल्सिना । भुवनेश्वरको एक मात्र छोरो थियो अरूणह १२ कक्षाको परीक्षा दिएर बसेको । 'रातभरि मोबाइल चलाएर बस्छस् अनि बिहानभरि सुत्छस् । यसरी पनि जिन्दगी चल्ला त ? जिन्दगी पब्जी र फ्री फायर खेलेर मात्र त चल्दैन कि छोरा ' फेरि पनि छोरो उठेन । भुवनेश्वरले रिसाउँदै छोराले ओढेको ब्ल्याङ्केट निकालिदियो । 'राम्रोसँग सुत्न पनि नदिनी, कति कचकच गर्न सकेको होला ?!

छोराको रिसको पारो तात्यो । झर्केर नाकका पोरा फुलाउँदै पुन: थप्यो उसले, 'उठेर के काम गर्ने त नि ? काम भए पो उठ्नी !! 'उठ् न उठ, बिहानभरि सुत्ने हो भने पनि कम्तीमा भातसात खाएर त सुत् !! इन्वाट्ट उसको समझमा यस उमेरका केटाकेटीलाई बढी हप्कीदप्की गर्दा परिणाम गलत पनि निस्कन सक्छ भन्ने आएकाले अहिले चाहिँ छोरालाई सम्झाउने हेतुले नरम रूपमा प्रस्तुत भयो । 'तपैं खानुस् न । म अहिले उठेर खाउँला !! ब्ल्याङ्केट तानी छोरो पुन: मुख छोपेर सुत्यो । छोरो पुन: सुतेपछि भुवनेश्वरले आफ्नो बाल्यकाललाई स्मृतिमा ल्यायो- त्यस समयमा ऊ गाउँमा दु:खजिलो गरेर पढ्थ्यो । निकै नै हण्डर खेपेर पढ्यो उसले । घरमा गर्नुपर्ने कामहरू नसकेसम्म स्कूल जान पाउँदैनथ्यो । अझ कामको चटारोमा त झन् स्कूल जाने मौका नै मिल्दैनथ्यो । हप्ताभरि हाजिर हुन सक्दैनथ्यो । घरमा पनि दिनको उज्यालो रहुन्जेल पढ्ने अवसर मिल्दैनथ्यो । साँझको खाना खाएपछि रातमा ढिब्री बालेर पढ्नु पर्थ्यो । मट्टीतेल नजिकै पाइँदैनथ्योह लिन जानु पर्थ्यो निकै टाढाको बजार । आउजाउ गर्दा दुई दिनको समय लाग्थ्यो । धेरै समय ढिब्री बाल्दा पनि तेल सकिने चिन्ता । उमेर छिप्पिसकेको थिएन तर धान-कोदो रोप्नेह गोडमेल गर्ने र थन्क्याउने बेलामा सकीनसकी काममा जोतिनु पर्थ्यो । अन्य आयस्रोत केही थिएन । खेती नगरे मुखमा माड लाग्दैनथ्यो । कमजोर आर्थिक हैसियतको किसानको छोरो भएका कारण पनि यो उसको बाध्यता थियो । ढुङ्गामाटाले बनेको घर । खरको छानो ।

घरको दक्षिण पश्चिमपट्टिको भागमा तीन तले धनसार थियो । धनसारको भुइँतलामा एकातिर दाउराको खलियो थियो भने अर्कोतिर घामपानीबाट जोगाउन घाँसपराल राख्ने गरिएको थियो । सिरानको तलामा हजुरआमाले गाँसेका दुनाटपरी, डोकाडाला एवम् पुराना खालका कपडाका पोकापोकीहरू थिए । बीचको तलालाई दुईवटा कोठामा विभाजन गरिएको थियो । एउटा कोठा मानिसहरू जम्मा हुँदा बस्न मिल्ने बैठकजस्तो थियो र त्यसको एकातिर कुनामा भैंसीको खजनसजन राख्ने गरिएको थियो भने अर्को कोठा सुत्नका लागि प्रयोगमा थियो । उक्त सुत्ने कोठामा दुईवटा खाट थिए । ठूलो चाहिँ खाटमा उसका बाबु सुत्ने भने सानो चाहिँमा ऊ सुत्थ्यो । बिहान भुकभुके उज्यालो हुनासाथ उठाउनका लागि बाबुले उसको टाउको झकझक्याउँथे । सुतीसुती उसको टाउकामा हात पुऱ्याउँथे बाबु । बिहानपखको मीठो निद्रा खलबल्याइदिएकामा ऊ भित्रभित्र निकै मुर्मुरिन्थ्यो तर बोल्न चाहिँ सक्दैनथ्यो । बाबुसँग असाध्यै डराउँथ्यो । भरसक बाबुका सम्मुख पर्न चाहँदैनथ्यो । जीवनमा बाबुसँग उसले कहिल्यै पनि आँखा जुधाएर कुरा गरेन । बाबुले झकझक्याउनासाथ आँखा मिच्दै उठ्थ्यो ऊ । गोठभरि गाईभैंसी र खोरभरि बाख्रा थिए । उठेर शुरूमा अँगेनामा आगो सल्काई भैंसीलाई कुँडो बसाल्थ्यो । प्रत्येक बिहानमा यो काम उसका लागि अनिवार्य पनि थियो किनभने उसकी आमा केही रोगी थिइन् । शरीरको बलले गर्नुपर्ने कामहरू गर्न त्यति सक्दिनथिन् । सुस्त-सुस्त जाँतो दल्ने र खाना बनाउनेसम्म गर्थिन् । आगो सल्काएर कुँडो बसालेपछि ऊ भकारो सोहोर्न गोठमा पुग्थ्यो । थरी सफा गरेपछि डोकामा गाग्री राखेर घरभन्दा केही परको पँधेरामा पानी लिन पुग्थ्यो । घरमा तीनवटा तामाका गाग्री थिए । एउटा रोचा पनि थियो तर रोचामा पानी राख्ने गरिएको थिएन, चामल भरेर त्यसलाई आँटीमा राख्ने गरिएको थियो । घरमा तामाका गाग्रीबाहेक दुईवटा माटामा घैंटा थिए । कहिलेकाहीं गाग्रीको सट्टा ऊ घैंटो बोकेर पनि पँधेर जान्थ्यो । भकारो सोहोरेको हात उसले पँधेरामै धुन्थ्यो । पानी ल्याएपछि भैंसीलाई कुँडो खुवाउँथ्यो । त्यसपछि भैंसी दुहुन थाल्थ्यो । दुइटा घुँडाले बाल्टिनलाई च्यापेर बस्थ्यो र दुहुन्थ्यो । एक किसिमले भन्ने हो भने त्यस समयका ग्रामीण बुहारीहरूले गर्नुपर्ने बुहार्तनको जिम्मेबारी उसको काँधमा थियो । गोठको धन्दा सकेपछि ऊ खाङ्गे बोकेर घाँस काट्न केही परको खर्यानतिर लाग्थ्यो । एक खाङ्गे घाँस ल्याएपछि मात्रै उसको बिहानको धन्दा सकिन्थ्यो । त्यसपछि बल्ल घरमा आँटो, ढिँडो जे पाकेको छ खान पाउँथ्यो । खाना खाएर सक्दा लगभग नौ बजेको हुन्थ्यो । हतार-हतार तलपट्टि जाँगे र माथिपट्टि कमेज भिरेर स्कूल दौडन्थ्यो । हात्तीछाप चप्पल लगाउँथ्यो ।

दौडने क्रममा कहिलेकाहीं बाटैमा चप्पलको तुनो चुँडथ्यो । यस्तो अवस्थामा चप्पल हातैमा लिएर पनि कुद्थ्यो ऊ । स्कूलको आडैमा रहेको भट्टीमा आगो मागी चुँडिएर छुटेको भेट्नो जमाएर लगाउन मिल्ने बनाउँथ्यो । ब्रोइलर जस्तो छोराप्रति दृष्टि दिँदै मनमनै भन्यो, 'सत्र-अठार वर्षको भइसक्यो न भैंसी दुहुन जानेको छ, न कोदालो खन्न जानेको छ ! न पौडी खेल्न जानेको छ ! घरव्यवहारका कुरै गर्दैन ! यस्तो डुकुलङ्कले पनि के गरेर जीवन चलाउला खै' फेरि आफ्नै बाल्यकालको स्मृतिमा हराउन थाल्यो- स्कूल पढ्ने समयमा खोलाको रहमा पौडी खेल्दा झन्डै डुबेको सम्झ्यो उसले । एकपटक झोलुङ्गे पुलको लङ्काबाट हामफाल्दा पानीमा पेट बजारिएको पनि सम्झ्यो । त्यति बेलै हो उसले पानी ढुङ्गाभन्दा पनि साह्रो हुँदो रहेछ भनेर बुझेको । यसरी नै पटक-पटक गोता खाएर हो उसले पौडी खेल्न सिकेको । पटक-पटक गोता नखाई त कुनै पनि काम सिकिँदो रहेनछ भनेर उसले त्यति बेलै बुझेको थियो । एकपटक बिहानमा भनेकै समयमा उठ्न नसक्दा आफूलाई बाबुले गाली गरेको सम्झ्यो उसले, 'यस्तै चाल हो भने तैँले गरिखाने भइनस् केटा ' आज बाबु यस संसारबाट बिदा भइसकेका छन् तैपनि गरिखाएकै छ । आफू चौबिसै घण्टा काममा जोतिएर भए पनि जेनतेन जहानपरिवार पालेकै छ । अस्ति साँझमा पनि उसले छोरालाई सम्झाएको थियो, 'हेर् छोरा ! तेरो उमेरमा त मैले दिनभरि कोदालो चलाएर मेलो सकेको हुन्थें । चर्को घाम भन्न पाइँदैनथ्यो, आज त झरी परेको छ भनेर बस्न पाइँदैनथ्यो । असारमा त दिनभरि निथ्रुक्क भिजेर खेत पनि जोतेको हुन्थें । तँ भने... !! उसको भनाइलाई बीचैमा काटेर छोराले भनेको थियो, 'खेतबारी देखाइदिनुस् न, म पनि खनजोत गर्छु । वस्तुभाउ पाल्नुस्, घाँसकुँडाको काम पनि गर्छु !! छोराको जबाफमा निरुत्तर हुँदै उसले मनमनै कुरा खेलाएको थियो, 'छोराका सामु मैले गर्न नहुने कुरा गरेछु कि क्या हो ! छोराले गाउँको अनुहारै देखेको छैन । गोठको धन्दाका बारेमा पनि उसले बुझेकै छैन । बुझोस् पनि कसरी ! यही शहरमा जन्म्यो । घरभेटीका दुइटा कोठा भाडामा लिएर बसिएको छ । कहाँ गएर वस्तुभाउ पाल्नु अनि चार आनाको एउटा घडेरी पनि किन्न नसक्ने हुतीहाराले कहाँको खेतबारी किन्नु' पुन: ब्ल्याङ्केट ओढेपछि छोरो बिस्तारै निदाएको थियो । ऊ छोराकै सामुन्ने कुर्सीमा आड लगाएर एउटा उपन्यासमा आँखा राखिरहेको थियो । उसले केही दिन पहिलेदेखि यो उपन्यास पढ्न शुरू गरेको थियो । 'जेन जी!लाई विषय बनाएर लेखिएको थियो उपन्यास । रोचक थियो । आँखा उपन्यासका पानामा भए पनि मन आफ्नै बाल्यकालमा दौडिरहेको थियो । 'ऊ त्यो भुवनेले गोठको धन्दा सकेर घाँस ल्याइसक्यो । हाम्रा भने अझै नि ओच्छ्यानमै लम्पसार छन् ' घाँसको खाङ्गे बोकेर उकालो चढ्दै गर्दा तलका साइँला बाले बोलेका शब्दहरू उसका कानमा पसे । त्यति बेला उसैको उदाहरण दिएर साइँला बा आफ्ना छोराहरूलाई गाली गर्दै थिए । मन न हो, फेरि पनि आफ्नै विगतमा डुल्न थाल्यो- २०४६ सालको जनआन्दोलनताका ऊ क्याम्पस पढ्न शहर आएको थियो । भर्खर आईएमा भर्ना भएर पढ्न शुरू मात्रै के गरेको थियो, दलहरूले निरङ्कुश पञ्चायती व्यवस्थाका विरूद्धमा आन्दोलनको घोषणा गरे । बहुदलीय व्यवस्था प्राप्तिको आन्दोलनमा साथीहरूसँगै होमियो ऊ । क्याम्पस परिसरभन्दा बाहिरको सडकमा प्रहरीहरू हुन्थे । प्रहरीहरूले अश्रुग्यास प्रहार गर्थे भने ऊ लगायतका क्रान्तिकारी विद्यार्थीहरूले क्याम्पस भित्रबाट प्रहरीहरूलाई ढुङ्गा हान्थे ।

आफूले पनि प्रहरीतिर ढुङ्गा बर्साएको सम्झ्यो । गफगाफका सिलसिलामा हिजै दिउँसो अफिसमा सहकर्मी दयारामसँग उसले हाँसीहाँसी गुनासो गरेको थियो, 'मेरो छोरो मात्रै हो कि, अचेलका केटाहरू नै त्यस्तै भएका हुन् हँ दयारामजी ! सत्र-अठार वर्षको स्वाँठ पनि रात-रातभरि मोबाइल र ल्यापटपमा व्यस्त अनि बिहानभरि निद्रामा मस्त' 'सबैको त्यस्तै हो भुवनेश्वरजी ! मेरो छोरो पनि बिहान दश बजेभन्दा पहिले कहिल्यै उठ्दैन । उठाउनै मुश्किल । निकै गाली गरेर उठाउनु पर्छ । यो अहिलेको जेनेरेशन नै यस्तै हो ! तपाईं र मेरो छोराको जुन जेनेरेशन छ नि, यसलाई जेन जी भन्छन् भुवनेश्वरजी ! जेनेरेशन जेड !! सहकर्मी दयारामले उसको गुनासोमथि प्रत्युत्तर फर्कायो । दयाराम बोल्न छोडेपछि भित्रभित्रै कुरा खेलाएको थियो उसले- 'विदेशमा पनि रुखैमा पैसा त कहाँ फल्छ र ? अर्काको देशह यस्ता कलिला केटाहरूह आफै भात पकाएर खाने ढङ्ग पनि छैन । सास्तीमाथि सास्ती खेपेर के नै पो कमाउनु छ र ! कसका लागि कमाउन छ र' ब्ल्याङ्केट छिचोलेर छोराले घुरेको आवाज निस्केपछि छोरातिरै दृष्टि दिएर मुस्करायो ऊ र मनमनै भन्यो- हेर त, जेन जीको छोरो घुरिराङ्को !!

-साहित्यपोस्ट डटकम

गाईपालनबाट मनग्य आम्दानी

वालिङ (स्याङ्जा), असोज २२/ गल्याङ नगरपालिका-१ मालुङ्गाका ईश्वर बस्यालले व्यावसायिक रुपमा गाईपालन गरेको छ वर्ष भयो । छ वर्षअघि 'विन्दवासिनी कृषि तथा पशुपालन फार्म' दर्ता गरी व्यवसाय थालेका बस्यालले गाईपालनबाट मनग्य आम्दानी गर्न सफल भएका हुन् ।

सुरुमा ५० लाख लगानी गरी व्यवसाय थालेका बस्यालले फार्मलाई विस्तार गर्दै लगेका छन् । उनले सुरुमा ५० लाखको लगानीमा केही संरचनासहित गाई र भैंसी गरी २० वटाबाट थालेको व्यवसायलाई बर्सेनि विस्तार गर्दै लएका हुन् । "भैंसी र होलिस्टिन गरी २० वटा गाईभैंसीपालनबाट थालेको व्यवसाय बर्सेनि विस्तार गर्दै लगेको छु", उनले भने, "हालसम्म आइपुग्दा फार्ममा ४४ गाईभैंसी छन् भने झण्डै डेढ करोड लगानी भएको छ ।" फार्मबाट भएको आम्दानीलाई बर्सेनि लगानी गर्दै गइरहेकाले अझै केही वर्ष लगानीलाई निरन्तरता दिने उनले बताए । अहिले गाईभैंसीमध्ये २७ वटा दुहुना छन् भने बाँकी ब्याउने छन् । आफ्नै जग्गामा फार्म सञ्चालन गर्नुभएका बस्यालले झण्डै १०० रोपनी जमिन भाडामा लिएर गाईभैंसीका लागि आवश्यक पर्ने नेपियर, जै, वर्सिमलगायतका घाँस लगाएका छन् । "फार्मबाट अहिले दैनिक २५० देखि ३०० लिटर दूध बिक्री हुने गरेको छ", उनले भने, "फामबाट प्रतिलिटर रु ६५ देखि ७० का दरले दूध बिक्री भइरहेको छ ।" बस्यालको फार्ममा उत्पादित दूध गल्याङस्थित साना किसान कृषि सहकारी संस्थामा बिक्री गर्दै आएका छन् । फामबाट बिक्री भएको दूधमा प्रतिलिटर गल्याङ नगरपालिकाले रु १५ थप अनुदान उपलब्ध गराउने भएकाले पनि सहजरुपमा मूल्य प्राप्त भएको उनले बताए । "यहाँ जति मात्रामा दूध उत्पादन गरे पनि बजारको कुनै समस्या छैन", उनले भने, "उत्पादित दूध सहकारीमार्फत बिक्री हुने गरेको छ, त्यसबाट रु १५ का दरले प्रतिलिटर अनुदानले थप प्रोत्साहन पुगेको छ ।" फार्ममा हाल आठ जनाले प्रत्यक्ष रोजगारीसमेत पाएका छन् ।

फार्मलाई थप व्यवस्थित गर्दै गाईभैंसी थप गर्ने र संरचना विस्तार गर्दै लैजाने योजनामा उनि छन् । "केही समय वैदेशिक रोजगारीपछि स्वदेश फर्केपछि बजार राम्रो देखेर पशुपालन व्यवसाय थालेको हुँ", उनले भने, "काम गर्दै जाँदा सिकाइ हुँदै गएको छ, अनुभव सँगाल्दै गएको छु, व्यवसाय राम्रै छ ।" फार्मसम्म विद्युत्को तार आए पनि आवश्यक मात्रामा पावर नआएकाले हातैबाट दुहुनुपरेको उनले बताए । मेसिन ल्याएर राखिएको तर पावरको कमीका कारण मेसिन सञ्चालनमा समस्या रहेको उनले बताए ।

कैलाशनगर मिडिया प्रा.लि., तानसेन, पाल्पा

विज्ञापन दररेट परिवर्तन भएको सूचना

बढ्दो महङ्गी, कागज मसी तथा छपाई सामग्रीको मुल्यवृद्धिका कारण **कैलाशनगर मिडिया प्रा.लि.**द्वारा प्रकाशित **नवजनचेतना दैनिक**ले २०८२ श्रावण १ गतेदेखि लागु हुने गरी यस अघि कायम गरेको दररेटमा निम्नानुसार परिवर्तन गर्ने निर्णय भएकोले सम्बन्धित सबैको जानकारीका लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

विज्ञापन दररेट

साधारण तर्फ

विवरण	साईज	स्यामश्वेत पत्रिका दररेट
प्रथम पृष्ठ	प्रति सि.सि.	रु. ४००/-
भित्रि पृष्ठ	प्रति सि.सि.	रु. ३००/-
अन्तिम पृष्ठ	प्रति सि.सि.	रु. ३५०/

सरकारी तर्फ

विवरण	साईज	स्यामश्वेत पत्रिका दररेट
प्रथम पृष्ठ	प्रति सि.सि.	रु.५५०/-
भित्रि पृष्ठ	प्रति सि.सि.	रु. ४५०/-
अन्तिम पृष्ठ	प्रति सि.सि.	रु. ५००/-

डिस्प्ले

डिस्प्ले	स्यामश्वेत पत्रिका दररेट
प्रति बक्स	रु. २००/- (१x५ सि.सि.)
राहदानी	रु. ८००/-

अन्य

ठूलो डिस्प्ले	स्यामश्वेत पत्रिका दररेट
प्रति बक्स	रु. १५००/- (२x१० सि.सि.)
प्वाइन्टर	रु. १०००/-

नव जनचेतना

NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक

कैलाशनगर मिडिया प्रा.लि.

ता.न.पा.-५, कैलाशनगर पाल्पा, सम्पर्क नं. ०७५-५२०६०१

खेलकुद समाचार

महिला टी-२० शृङ्खला नेपालले जित्यो

काठमाडौं, असोज २२/ मलेशियासँगको महिला टी-२० अन्तर्राष्ट्रिय क्रिकेट शृङ्खला नेपालले जितेको छ । बुधबार भएको पाँचौ तथा अन्तिम निर्णायक खेलमा नेपालले घरेलु टोली मलेशियालाई पाँच विकेटले हराएको हो । नेपालले शृङ्खला ३-२ ले जितेको हो । मलेशियाले जितका लागि दिएको एक सय चार रनको लक्ष्य नेपालले १८औं ओभरमा पाँच विकेट गुमाएर पूरा गऱ्यो । रुवी पोद्दारले २६ र पुजा महतोले २३ रन बनाइन् । मलेशियाका नुर आल्या बत्रिसिया बिन्ती नोर्मिजान, माहिरा इज्जती र ऐना हामिजाह हाशिमले समान एक विकेट लिइन । त्यसअघि क्वालालम्पुरमा टस जितेर ब्याटिङ गरेको मलेशियाले निर्धारित २० ओभरमा सात विकेट गुमाएर एक सय तीन रन बनाएको थियो । मलेशियाका लागि विनिफ्रेड एनी दुराईसिंगमले ४०, माहिरा इज्जतीले १९ र ऐना हामिजाह हाशिमले १५ रन बनाइन् । नेपालकी राजमती ऐरीले र कविता कुँवरले समान तीन तथा रचनाकुमारी चौधरीले एक विकेट लिइन् । शृङ्खलाको पहिलो खेलमा नेपाल तीन रनले पराजित भएको थियो भने दोस्रो खेलमा छ विकेटले विजयी भएको थियो । यस्तै तेश्रो खेलमा नेपाल मलेशियासँग १३ रनले हारेको थियो भने हिजो भएको चौथो खेलमा नेपाल छ विकेटले विजयी भएको थियो । नेपाली महिला टोलीले आउँदो जनवरीमा घरेलु मैदानमै हुने महिला टी-२० विश्वकपको ग्लोबल छनोट खेल्दैछ ।

वर्गिकृत डिस्प्ले

१X५ साइजमा मात्र

वर्गिकृत डिस्प्लेमा विज्ञापन दिनुहोस् व्यवसाय बढाउनुहोस् ।

सम्पर्क: ०७५-५२०६०१

अर्थ/कर्पोरेट समाचार

२ दिनमा शेयर बजार १ सय ३ अङ्कले घट्यो

पाल्पा, असोज २२/शेयर बजार लगातार दोस्रो दिन उच्च अङ्कले घटेको छ । शेयर बजार परिसूचक नेप्से बुधबार ४५ दशमलव ३६ अङ्कले घटेर २ हजार ५ सय ५९ दशमलव ५९ विन्दुमा झरेको छ ।

दशैंपछिको पहिलो कारोबार दिन हिजो नेप्से ५८ अङ्कले ओरालो लागेको थियो । २ दिनमै नेप्से १ सय ३ अङ्कले घटेको हो । सबै समूहको शेयर घटेकोमा फाइनान्स र होटल समूहको शेयर ३ प्रतिशत तथा विकास बैंक, जलविद्युत्, लगानी, निर्जीवन बीमा समूहको शेयर २ प्रतिशतभन्दा धेरैले ओरालो लागेको छ । बुधबार प्रभु इन्सुरेन्स कम्पनीको शेयर ६ प्रतिशतले घटेको छ । बजार उच्च अङ्कले ओरालो लागेको दिन शाङ्गीला विकास बैंकको डिबेन्चर (२०८७) भने ७ प्रतिशतले बढेको छ । नेप्से घटे पनि कारोबार रकम भने बढेको छ । मंगलबार ४ अर्ब ६२ करोडको कारोबार भएकोमा आज ३ सय ३५ वटा कम्पनीका १ करोड ३७ लाख कित्ता शेयर ५ अर्ब ७६ करोड रुपैयाँमा किनबेच भएको छ ।

मनको आवाज.............

'नाम पनि यूनिक, काम पनि यूनिक'

यूनिक एफ.एम. ९४.२ मेगाहर्ज

विज्ञापनको लागि सम्पर्क :

यूनिक शोसियल कम्यूनिकेशन प्रा.लि.

तानसेन, पाल्पा

०७५-५२१४६४, ५२१४६६

E-mail

news.uniquefm@gmail.com

www.uniquefm942.com

हरेक प्रहरका ताजा समाचारका लागि www.shittalpati.com क्लिक गर्नुहोस् ।

जनचेतना दैनिकको आधिकारीक वेबसाईट

शितलपाटी .कम

www.shittalpati.com डिजिटल पत्रिका

कैलाशनगर मिडिया प्रा.लि.द्वारा प्रकाशित, कार्यालय:कैलाशनगर-५,तानसेन,पाल्पा,फोन:०७५-५२०६०१,E-mail:njdnews@gmail.com पा.जि.हु.द.नं. ५/२०७८/०७९, पा.जि.प्र.का.द.नं. १९/०५१/०५२ प्रबन्धक : इन्द्रा भट्राई, सम्पादक: रामचन्द्र रायमाझी, प्रधान सम्पादक: जगदीशप्रसाद भट्राई